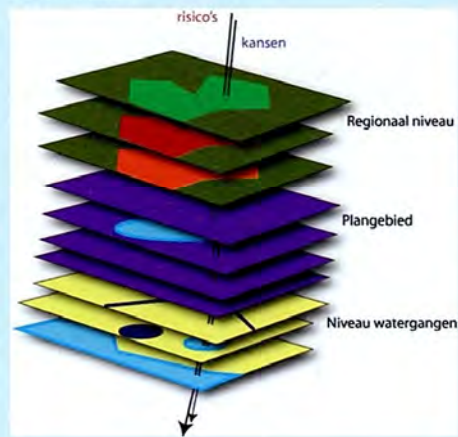

Waterkansenkaart in lagen

Waterkansenkaarten worden in een aantal gemeenten gemaakt om de integratie van water en ruimtelijke ordening te ondersteunen. Ze bestaan vaak uit één kaart met de belangrijkste randvoorwaarden en mogelijkheden voor die integratie. Hiermee wordt in veel gevallen geen recht gedaan aan de complexiteit van de situatie. Informatie over de ondergrond, het watersysteem en de gebiedsspecifieke hydrologische eisen ontbreken. Daarnaast worden soms uitspraken gedaan over de geschiktheid voor functies, waarbij voorbij wordt gegaan aan de vele ruimtelijke mogelijkheden om functies te realiseren en te combineren.

AquaRO is een pagina op internet die de integratie van water en ruimtelijke ordening stimuleert (zie kader). In AquaRO wordt de waterkansenkaart beschouwd als een verzameling thematische gebiedskaarten, waaruit per locatie de relevante informatie als een satéprikker bij elkaar wordt geprikt. De gemeenten Nijmegen, Tiel én West Maas en Waal gebruiken deze informatie inmiddels. Maar ook voor het rivierengebied en de rest van de provincie Gelderland is al veel informatie beschikbaar.

In de locatietoets zijn 14 thema's onderscheiden. Deze zijn afgeleid van de Handreiking Watertoets van het RIZA uit 2003 en geordend op drie schaalniveaus: regio/systeem, plangebied en structuren in het plangebied. Per thema worden zowel de risico's als de mogelijkheden op integratie van water en ruimtelijke ordening aangeduid. Dit houdt in dat de waterkansenkaart binnen AquaRO uit 28 kaarten bestaat. De risico's en mogelijkheden hebben dus betrekking op het waterbeheer richting ruimtelijke ordening en omgekeerd vanuit ruimtelijke ordening naar het water.

Een waterkering binnen een plangebied geeft risico's, omdat hierin vanuit veiligheidsoogpunt nadrukkelijk rekening moet worden gehouden. Een waterkering binnen een plangebied geeft veelal ook mogelijkheden tot integratie vanuit de ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld de werking als drager of inspirator van de ruimtelijke structuur, als recreatieve route, als inspirator voor dijkbebouwing, als ecologische verbindingzone, etc. Door de mogelijkheden die dit biedt effectief te benutten, kan de ruimtelijke identiteit en kwaliteit van het plan verhoogd worden. Ook kunnen dan soms risico's worden opgelost door mogelijkheden te verzilveren.

Binnen de deelkaarten geven kleuren de risico's en kansen aan. Rood betekent dat sprake is van een risico dat de haalbaarheid van een ruimtelijk plan kan ondermijnen. Oranje wil zeggen dat in deze zone juridische beperkingen gelden waaraan aandacht besteed moet worden maar die over het algemeen niet van doorslaggevend belang zijn voor de haalbaarheid van het plan. Het overige gebied is groen; daar gelden geen beperkingen (zie tabel hieronder). Bij de kansenkaarten worden de kleuren donkerblauw, lichtblauw en wit gebruikt. Donkerblauw staat voor mogelijkheden die voor het grijpen liggen. Met lichtblauw worden de overige mogelijkheden onder de aandacht gebracht. In de witte gebieden zijn geen bijzondere mogelijkheden aanwezig.

Een gebruiker kan een plangebied intekenen. Na het klikken op de knop 'voer de locatietoets uit' verschijnt een overzicht met risico's én mogelijkheden. Aanvullend kan detailinformatie worden ingewonnen. Ook is er een koppeling naar de betreffende risico- of kansenkaart. Bij de kansenkaart voor het thema 'infiltratie hemelwater' wordt dan gewezen op de soorten wadi's, doorlatende bestratingen, technische voorzieningen en ook op mogelijkheden voor specifieke architectuur.

Ervaringen

Met de locatietoets krijgt een ieder snel inzicht in de mogelijkheden en beperkingen van de locatie, niet alleen waterdeskundigen maar juist ook de niet-waterdeskundigen zoals ontwikkelaars en projectleiders in de ruimtelijke ordening. Zij kunnen hierdoor - al voordat ze met een plan beginnen - rekening houden met extra aandacht voor water als dit nodig is en hiervoor deskundigen inschakelen en contact opnemen met betrokken overheden zoals waterschap en gemeente. Dit voorkomt verrassingen tijdens het planproces en dure noodoplossingen.

Criteria voor de risico- en kansenkaarten (op regionaal niveau).

Thema	Onderlegger	Risico's	Kansen
Regionaal niveau			
1. Dijken/waterkeringen	Legger WSRL	Kernzone en beschermingszone, Rijkswateren: zone van 30 meter vanaf watertlijn	Binnen kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone
		Buitenbeschermingszone Rijkswateren: zone van 20 meter aansluitend op rode zone.	Tot 300 meter van kernzone
		Overig	Overig
2. Hoofdwatersysteem	Legger WSRL	Niet van toepassing	Binnen keurzone A-waterringen
		Binnen keurzone A-waterringen	Binnen 200 meter vanaf insteek.
		Overig	Overig
3. Waterafhankelijke natuur	Waterparels, SED-waterringen natte natuurgebied, natte landnatuur, EHS en EVZ en Natura 2000	Indien het plangebied natte natuur overlapt	Natuurgebieden
		Rondom natuurgebied: buffer van 75 meter	Zone van 100 meter rond natuurgebieden
		Bufferzone rondom HEN en SED-waterringen: 1 km	Overig

AquaRO is een project van 'Leven met Water'. De belangrijkste financiers zijn verder Waterschap Rivierenland, Provincie Gelderland en het ministerie van VROM. Waterschap Rivierenland is de formele opdrachtgever. De inhoudelijke en procesmatige sturing gebeurt door een projectgroep, waarin naast het waterschap de Provincie Gelderland, Vitens en de gemeenten Nijmegen, Tiel en West Maas en Waal vertegenwoordigd zijn. In de projectgroep zitten ook de adviesbureaus Grontmij (hydrologie), GrondRR - landschapsarchitect (ruimtelijke ordening) en Guido Starmans Advies (implementatie).

Voor ontwerpers biedt de locatietoets een eerste inzicht in randvoorwaarden en mogelijkheden die vanuit water voor het plangebied van toepassing zijn. De onderwerpen die van belang zijn, kunnen ze vervolgens verder uitwerken.

Voor waterdeskundigen scheelt de locatietoets veel werk, omdat direct inzichtelijk wordt welke belangen binnen het plangebied spelen en welke mogelijkheden hier tegenover staan. Dit voorkomt eigenhandig speurwerk.

Omdat de informatie van gemeente, waterschap en provincie in AquaRO en de locatietoets is samengebracht, is de informatie die anders via verschillende organisaties (waterschap, gemeente, provincie) en door interpretatie verkregen moet worden, nu overzichtelijk bij elkaar gebracht. Dit bevordert de integratie en samenwerking tussen waterbeheerders en ruimtelijk ordenaars.

Peter Groenhuijzen (Grontmij / Hogeschool Van Hall Larenstein)
Vincent Grond (GrondRR landschapsarchitect)
Marjolein Reijnierse (Waterschap Rivierenland)